Concept *Ambitiedocument Heerlen-Centrum 2021*:

SAMEN MAKEN WE HET CENTRUM

WAAROVER GA JE LEZEN?

Inleiding
- Het bidboek uit 2016 3
- Waarom nu dit ambitiedocument ? 4

Wat vinden Heerlenaren ?
- Het participatietraject: Samen maken we Heerlen 6
- Trots ? 7
- 42 wensen/suggesties/ideeën 8
- Over dit participatietraject 8

Wat hebben we tot nu toe voor elkaar gekregen ?
- Stand van zaken 2021 10
- Maar we zijn er nog niet 11

Wat gaan we de komende 5 jaar doen in ons centrum ?
- Wat is er over 5 jaar ? 12
- Pioniers 13

In welke stad wonen wij over 10 jaar…..en over 20 jaar ?
- Het centrum over 10 jaar 15
- Het centrum over 20 jaar 16

BIJLAGEN

Bijlage 1: Stand van 42 wensen en suggesties van Heerlenaren
Bijlage 2: Stand van zaken thema's en ambities zoals geformuleerd in het bidboek 2016
Bijlage 3: Financiën

INLEIDING

Het bidboek uit 2016

Voor u ligt het ambitiedocument 'Samen maken we het centrum'. Dit document is een vervolg op het bidboek uit 2016. Inmiddels alweer 5 jaar geleden markeerde dit bidboek een belangrijke stap in de ontwikkeling van en het denken over ons centrum.

Toen we in 2016 terugkeken op de ontwikkeling van het centrum deden we dat met gepaste trots. Immers, Aan het begin van deze eeuw leek de hoop op een schoon, veilig en onderscheidend centrum heel ver weg leek. Toch wisten we weer op te krabbelen. Is het heeft dat het Heerlens DNA ? Onze koempelmentaliteit ? Het was in ieder geval een mix van optimisme, moed, eigenwijsheid en daadkracht waarmee we het tij konden keren.

We hebben als stad de schouders gezet onder de belofte van een nieuwe toekomst. En het heeft resultaat gehad. Er waren successen: Operatie Hartslag, de Culturele Lente, een nieuw theater, een poptempel, een gerestaureerd Glaspaleis, de complete transformatie van de stationsomgeving, Serious Request en in de regio een Internationale Bauausstellung.

Het bidboek 2016 kwam op het moment waarop, tegelijk met deze successen, er bij de mensen in de stad en onze partners behoefte was aan nieuwe perspectieven. Zo realiseerden we ons dat het nodig was om ons centrum verder te ontwikkelen in een compactere en slimmere vorm. Een vraagstuk overigens waarmee veel steden worstelden en nog steeds worstelen. Maar ook wilden we ons sterker focussen op de ontwikkelingen als stedelijke woonkamer, economische motor, cultureel brandpunt en toegangspoort van Parkstad. Het idee was om in eerste instantie uit te gaan van de aanwezige kwaliteiten en daarnaast nog stevigere allianties te smeden met overheidspartners, ondernemers, bewoners en vastgoedondernemers

Misschien wel het belangrijkste en meest opmerkelijke onderdeel van het bidboek uit 2016 was de introductie van het begrip 'urban'. Urban als etiket op een profiel dat hoort bij het Heerlen zoals het zich ontwikkeld heeft en zich steeds weer verder ontwikkelt. Het staat voor lef, pionieren, onaf, op plekken rauw, uitdagen tot experimenteren, eigentijdse beleving, innovatief, jong van geest en creatief. Het past bij onze inwoners, het past bij onze stad, het is onderscheidend en voegt iets toe aan de stedelijke kwaliteiten in Limburg en de Euregio. De gedachte was, en is, dat Heerlen beschikt over ruimte. Ruimte voor vernieuwing en de ruimte om te experimenteren. Niet alleen fysiek maar ook mentaal.

Maar ons bidboek moest niet een conceptueel en abstract marketingverhaal zijn. Het moest vooral ook concreet zijn. Aan een vijftal thema's werden daarom 26 concrete ambities/projecten verbonden. Deze ambities variëren van het uit de markt halen van retail en kantoor vierkante meters, het realiseren van een volwaardig filmhuis en het herinrichten van pleinen in de stad.

Waarom nu dit ambitiedocument ?

'Wat vinden de Heerlenaren ?'
Op de eerste plaats willen we aan de Heerlenaren vragen wat zij vinden van de ontwikkelingen in het centrum. We zijn in dat verband een separaat zogenaamd participatietraject opgestart. In dit traject stelden we omzichtig en zorgvuldig de vraag aan bewoners en instellingen hoe zij kijken naar het centrum. Dit traject neemt een centrale plaats in binnen dit ambitiedocument.

'Wat hebben we tot nu toe voor elkaar gekregen ?'
Op de tweede plaats willen we op een rijtje zetten wat tot op de dag van vandaag terecht is gekomen van de projecten die we 5 jaar geleden genoemd hebben. In het bidboek uit 2016 werden een 26-tal ambities/projecten benoemd. Na vijf jaar vinden wij het tijd om die concrete afspraken te toetsen aan de actuele stand van zaken. Naast deze toets onderzoeken we waar mogelijk bijstelling van deze ambities/projecten nodig is.

'Wat gaan we de komende 5 jaar doen in ons centrum ?'
Op de derde plaats willen we in dit ambitiedocument aangeven wat nog in het vat zit voor ons centrum. Het bidboek heeft in de stad allerlei initiatieven en ontwikkelingen in gang gezet die op dit moment nog niet zichtbaar zijn. Over 5 jaar zal die zichtbaarheid wel een feit zijn. In dit onderdeel van het ambitiedocument schetsen wij hoe de stad er dan uitziet dankzij het bidboek 2016.

'In welke stad wonen we over 10 jaar…..en over 20 jaar ?'
Op de vierde plaats willen wij ook in de toekomst kijken. Wat gaan we doen buiten de reikwijdte van het bidboek. Hoe ziet Heerlen er over 10 jaar uit ? Wat zijn de plannen en ideeën die al in de lucht hangen en inmiddels onze aandacht vragen ?
Daarnaast willen we ook vooruit kijken. Hoe ziet het centrum er uit over 20 en mogelijk 30 jaar ? Wat voor een stad willen we zijn ? Welke nieuwe perspectieven zijn er ? Wat zijn onze dromen ? Op welke manier kunnen we onszelf en onze partners raken en inspireren om de schouders onder het centrum te zetten ?

In dit ambitiedocument vragen we ons samen met inwoners, ondernemers en partners in de stad af waar we staan en wat ons nog te doen staat. Zitten we nog wel op de goede weg ? Hierbij zijn we kritisch naar onszelf en eventueel sturen we bij waar en wanneer dat nodig is. Kortom: liggen we op koers (doen we de juiste dingen) én liggen op stoom (maken we voldoende tempo) ?

We willen ook aftasten welke richting we de komende jaren op willen gaan. We willen die richting ook laten vaststellen al vinden we het proces van interactie en afstemming met inwoners, instellingen, ondernemers, raad, provincie, regio etcetera minstens zo belangrijk.

In december 2021 vindt een eerste afstemming plaats met de gecombineerde commissies RO, LO en ES. Vaststelling vindt plaats via de commissie RO, in de gemeenteraadsvergadering van januari.
Daarbij leggen we de gemeenteraad de volgende beslispunten voor:

1. Kennis te nemen van de voortgang van de ontwikkelingen in het centrum zoals die geïnitieerd zijn door het bidboek 2016.
2. Kennis te nemen van de middelen die hiervoor inmiddels aangewend zijn en de middelen die inmiddels gereserveerd zijn voor projecten de komende jaren.
3. In te stemmen met de richtingen die in dit ambitiedocument benoemd zijn.
4. In te stemmen met het reserveren van een onderzoekskrediet om de haalbaarheid van nieuwe plannen voor het centrum te onderzoeken.

De concrete invulling van nieuwe projecten, de financiering daarvan en andere meer gedetailleerde besluitvorming vinden separaat plaats. Hiervoor komen we bij u terug.

WAT VINDEN HEERLENAREN ?

Het participatietraject: **Samen maken we Heerlen**

Dat wat we in het centrum de afgelopen jaren gerealiseerd hebben kon alleen maar tot stand komen dankzij de samenwerking door, en met, partijen in en buiten de stad. Een solo opererende overheid levert geen resultaten. Dat wisten we en dat weten we. Zeker wanneer het gaat om een majeure opgave zoals de transformatie van ons centrum. In aanloop naar het opstellen van dit ambitiedocument kozen we er voor de communicatie, afstemming en samenwerking nog verder te intensiveren. Speciale aandacht gaven wij daarbij aan de bewoners en partijen in de stad in de vorm van een zogenaamd 'participatietraject'.

Het was de bedoeling om zoveel mogelijk ideeën en wensen op te halen in de stad. Hierbij kozen we voor een innovatieve, open en laagdrempelige aanpak onder de naam: 'Samen maken we Heerlen'. Het is geen toeval dat dit participatietraject ongeveer dezelfde naam heeft als dit document. Het gemeenschappelijke woord is 'samen'. Op deze manier wilden we er achter komen hoe enerzijds de Heerlenaar over het centrum denkt en anderzijds wilden we te weten komen welke praktische suggesties hij/zij heeft.

In juli trokken we vier weken lang in een leegstaand kopgebouw aan de Promenade. We creëerden een huiskamersfeer en stimuleerden bezoekers (die spontaan binnen konden lopen) om ons deelgenoot van hun ideeën te maken. Ook organiseerden we workshops rondom specifieke thema's en stakeholders. In totaal organiseerden we 12 bijeenkomsten waarbij vragen als 'wat gaat goed', 'wat kan beter' en 'wat moet de focus voor de komende jaren worden centraal stonden. Tot slot hebben we een enquête uitgezet rondom dezelfde vragen waarop 660 mensen reageerden.

Naast deze aanpak, waarbij we opereerden van binnenuit de stad, hebben we geprobeerd zoveel mogelijk partijen in de stad deel te laten nemen aan dit participatietraject. We mogen stellen dat dat gelukt is. De volgende partijen namen deel:

- Ondernemers;
- Bewoners van het centrum;
- Onderwijsinstellingen;
- Evenementensector;
- Stadsmakers;
- Jongeren;
- Culturele sector;
- Cliëntenraad gehandicapten;
- Cliëntenraad Gemeente Heerlen;
- Vastgoedondernemers;
- Brightlands Smart Services Campus;
- Bestuurlijke opdrachtgevers, zoals IBA, Provincie Limburg en Stadsregio Parkstad;
- Verschillende afdelingen van de gemeente Heerlen;
- Een aantal gemeenteraadsleden.

Het resultaat van dit traject bestaat uit twee onderdelen namelijk een opvatting over het centrum en een lijst met ideeën, wensen en suggesties.

Trots ?

Binnen het participatietraject hebben we de deelnemers (in totaal 660 personen) gevraagd naar wat zij vinden van het centrum. Hoe tevreden is men nu eigenlijk over het centrum? Opvallend is dat de bezoekers aan onze tijdelijke locatie een verdeeld beeld geven. Bezoekers geven het centrum óf een hele lage waardering óf juist een hele hoge. Een tussenweg lijkt er bijna niet te zijn. Dit verdeelde beeld komt ook terug in de resultaten van de enquête. Eén van de vragen gaat over trots: 'Bent u trots als u door het centrum van Heerlen loopt?' Opvallend is dat 51% aangeeft niet trots te zijn terwijl 34% dat juist wel is.

In het verlengde daarvan hebben we de vraag gesteld of het centrum de laatste jaren voor- of achteruit is gegaan. Ook hierover zijn de meningen sterk verdeeld: zo'n 39% geeft aan dat het centrum vooruit is gegaan terwijl 42% zegt dat het juist achteruit is gegaan.

We moeten vaststellen dat dit onderzoek en deze cijfers weliswaar mogelijk indicaties geven maar zeker niet statistisch representatief zijn.

Mensen die positief zijn hebben het vooral over:

- De energie, snelheid en het enthousiasme waarmee nieuwe projecten worden gerealiseerd die Heerlen opnieuw op de kaart zetten;
- De culturele activiteiten, zoals Cultura Nova en het programma van Parkstad Limburg Theater;
- Unieke winkeltjes die weer terugkomen, zoals Kakauw, de FLY Concept Store en Pats Tosti Bar;
- Initiatieven die levendigheid brengen, zoals de terrassen op het Pancratiusplein, de stadstuin en De Vijf Pleintjes;
- De murals.

Bezoekers die negatief zijn hebben het vooral over:

- De leegstand;
- Het gebrek aan groen;
- Het gebrek aan samenhang (geen eenheid, uit elkaar getrokken centrum);
- De lelijke gevels uit de jaren '60, '70 en '80;
- De verloedering (afval, graffiti, overbodige paaltjes, afval);
- Te duur parkeren;
- Gebrek aan unieke winkeltjes;
- Overlast (zwervers, armoede, criminaliteit).

Een tweede opvallend punt is dat de meeste mensen aangeven dat er de afgelopen jaren écht gewerkt is aan een nieuwe basis in het centrum. Grote, kwalitatief hoogwaardige projecten zetten Heerlen opnieuw op de kaart. Daarbij verwijzen de deelnemers naar projecten zoals het Maankwartier, de Nieuwe Nor, de stadstuin en het Mijnmuseum. Ze vinden het een mooie aanvulling op andere kwaliteiten van de binnenstad, zoals het Glaspaleis/ Schunck, de Pancratiuskerk en het Corio Center. Daarnaast lijkt iedereen het

erover eens te zijn dat de overlast van bijvoorbeeld drugsgebruikers de afgelopen jaren enorm is afgenomen. Dit betekent niet dat deze overlast helemaal weg is, maar de aanpak lijkt duidelijk zijn vruchten af te werpen.

Tegelijkertijd constateren de deelnemers dat 'we er als centrum nog lang niet zijn'. Het is belangrijk dat de ingeslagen weg wordt doorgezet, de projecten die voor de komende jaren op de agenda staan, moeten ook echt gerealiseerd worden, zoals de vergroening van het Burgemeester van Grunsvenplein en de Promenade. Daarnaast geven veel deelnemers aan dat er de afgelopen jaren vooral is geïnvesteerd in 'stenen', maar dat het uiteindelijk de mensen zijn die de stad maken. De belangrijkste vraag die wordt gesteld, is dan ook hoe de levendigheid in het centrum teruggebracht kan worden.

- Het centrum is nu vooral levendig tussen 10 en17 uur.
  Het vergroten van de levendigheid vraagt om een mix van meerdere functies. Naast horeca & winkelen zou er meer aandacht moeten zijn voor wonen, werken, leren en recreëren.
- De huidige ingrepen hebben veelal betrekking op een homogene groep. Een levendig centrum moet in de behoefte van alle doelgroepen voorzien: jongeren, ouderen, kinderen, lage inkomens, hoge inkomens, alle nationaliteiten, etcetera.
- Een levendig centrum maak je niet als overheid alleen, maar vooral samen met de mensen uit de stad. We willen onze inwoners ook veel meer ruimte geven om een bijdrage te leveren. Initiatieven als de stadstuin krijgen buitengewoon veel waardering. De vraag is dan ook hoe de komende jaren de kracht van dergelijke initiatiefnemers beter ingezet kan worden.

42 wensen/suggesties/ideeën

Daarnaast hebben we een lijst opgehaald met een 42 wensen/suggesties/ideeën verdeeld over 13 thema's. Met deze wensen/suggesties/ideeën geven de Heerlenaren aan waar de komende jaren de nadruk kan komen te liggen bij de centrumontwikkeling. Al deze wensen/suggesties/ideeën hebben we opgenomen in de eerste bijlage van dit ambitiedocument. Bij elk onderdeel hebben we geprobeerd aan te geven wat volgens ons de stand van zaken is.

Over dit participatietraject

We zijn als gemeente heel blij met de uitkomsten van dit participatietraject. Tegelijkertijd zijn we ook blij met de manier waarop de contacten en de gesprekken hebben plaatsgevonden. De conclusie die we nu kunnen trekken betreft een aantal aspecten.

Op de eerste plaats hebben we enorm veel suggesties, ideeën en wensen opgehaald waarmee we kunnen peilen hoe de stad kijkt naar de dingen die wij bedenken, doen en realiseren. Ook kunnen we met dit onderzoek peilen of we in de ogen van de stad nog op de goede weg zitten.

Een heel belangrijke en bruikbare conclusie is dat er op het gebied van trots en beeldvorming over de aanpak van het centrum, nog veel werk aan de winkel is. Er moeten

nog heel veel stappen gezet worden en we denken dat we het centrum de komende jaren hoog in ons prioriteitenlijstje moeten laten staan. Er is nog zoveel te winnen.

De manier waarop deze participatie heeft plaatsgevonden, is voor ons een grote opsteker geweest. Vele Heerlenaren, jong en oud, bewoners en vertegenwoordigers van tal van organisaties, namen de moeite om vragenlijsten in te vullen, deel te nemen aan bijeenkomsten of gewoon binnen te lopen voor een gesprek. Het getuigde van een betrokkenheid die ons echt goed deed maar ook wel eens pijnlijk was door de kritische eerlijkheid en oprechtheid van de vele deelnemers en belangstellenden.

Feit is dat er nog heel wat werk aan de winkel is zowel op het gebied van gevoel (trots) als op het gebied van concrete projecten. Maar we zien ook dat we midden in ‘een bouwput’ zitten; er moet nog heel veel gebeuren maar we hebben ook al heel veel voor elkaar gekregen waar we met z’n allen trots op mogen zijn. Feit is dat we dankzij het participatietraject onze contacten en netwerken nog sterker hebben gemaakt. Het is onze bedoeling daar gebruik van te maken en nog meer samen met de stad onze schouders onder ons centrum te zetten.

WAT HEBBEN WE TOT NU TOE VOOR ELKAAR GEKREGEN ?

Stand van zaken 2021

We mogen vaststellen dat we behoorlijke stappen hebben gezet met de ambities die we vijf jaar geleden formuleerden. Maar we mogen met trots ook naar het grote plaatje kijken. Als we terugblikken naar de afgelopen twee decennia, dan zien we een centrum dat een bijna niet voorstelbare transformatie heeft doorgemaakt en waar tegelijkertijd een enorme kwaliteit aan is toegevoegd. Het Maankwartier springt daarbij het meest in het oog, maar ook het theater dat zich kan meten met de grootste theaters in Nederland. Of Schunck dat wereldwijd in alle architectuurlijstjes voorkomt, natuurlijk de poptempel Nieuwe Nor en het nieuwe stadskantoor. Het zijn deze gebouwen die de stad hernieuwd allure geven en het decor vormen van een centrum waar mensen steeds vaker willen zijn en wonen.

In het bidboek 2016 beschreven we een feestje waar iedereen per se bij wil zijn. Het was het moment waarop we wisten dat we nieuwe stappen moesten zetten. We waren in staat allerlei partners te verleiden om met ons mee te doen. Het ging en gaat om een pakket van maatregelen met een geschatte investering van circa een half miljard euro van publieke en private partijen. Dat geld komt niet alleen uit de Heerlense begroting. We kregen hulp van onder andere de provincie, het rijk, IBA, Stadsregio Parkstad, woningcorporaties, private partners en de Regiodeal die allemaal samen met ons geloofden en geloven in de plannen die we met het centrum hebben.

In het bidboek 2016 kozen we voor een innovatief en duidelijk profiel namelijk ‘Heerlen = Urban’ We omschreven ‘urban’ als onaf, rauw, experiment, eigentijdse beleving, innovatief, jong en creatief van geest. Dit profiel paste goed bij de Heerlenaren en de stad, zo vonden wij. Bovendien voegde dit in onze ogen iets toe aan de stedelijke kwaliteiten in Limburg en de Euregio. Immers, Heerlen heeft ruimte voor vernieuwing en ruimte om te experimenteren, niet alleen fysiek maar zeker ook mentaal. Nieuwe initiatieven moesten een kans krijgen. Dat uitte zich in evenementen als IBE, Pro Freestyle, de blockbuster Basquiat in Schunck en de creatieve clusters die zich op verschillende plekken in de stad ontwikkeld hebben. Maar ook in de murals die steeds meer landelijke aandacht krijgen en in fysieke zin de verdere ontwikkeling van Vijf Pleintjes.

In het verlengde hiervan formuleerden we in het bidboek uit 2016 een vijftal thema’s:

- Detailhandel, horeca, kantoren en wonen;
- Openbare ruimte;
- Cultuur erfgoed, sport en onderwijs;
- Evenementen, Leisure, beleving en stadsmarketing;
- Duurzaamheid, asbestsanering en vervoer.

Aan deze thema’s koppelden we 26 ambities. De stand van zaken van deze aanpak per thema maken we zichtbaar in bijlage 2. De eerste conclusies zijn dat we in dit opzicht prima op schema zitten. De projecten die we 5 jaar geleden beloofden uit te voeren zijn gerealiseerd of in uitvoering.

Maar we zijn er nog niet

Als we terugkijken, dan mogen we inderdaad heel tevreden zijn. Sterker, we mogen ronduit trots zijn. Ook barsten we van de nieuwe ambities en halen we alles uit de kast om alle eerder gemaakte beloften waar te maken. We waken er echter wel voor dat trots ons verlamt. We weten heel goed dat de ingeslagen weg nog lang is en nog veel van ons zal vragen. We zijn niet blind voor de plekken in ons centrum waar de zaken nog niet op orde zijn, zoals leegstand, sociale problematiek en verloedering. Ons centrum blijft een permanente uitdaging die ook de komende jaren onze voortdurende aandacht vraagt. Dat is ook een van de lessen die we geleerd hebben uit het participatietraject. Het zijn de Heerlenaren die ons lieten weten dat we hoe dan ook bij de les moeten blijven.

WAT GAAN WE DE KOMENDE 5 JAAR DOEN IN ONS CENTRUM ?

Wat is er over 5 jaar ?

De komende tijd krijgt onze stad een flinke facelift. We willen in dit hoofdstuk van het ambitiedocument laten zien hoe ons centrum er over 5 jaar uit ziet. We beschrijven de initiatieven, projecten en programma's die we daadwerkelijk gaan realiseren. Over 5 jaar hebben we een de stad zoals we ons die voorstelden toen we het bidboek 2016 op papier hebben gezet.

De rode draad bij alles wat we in het centrum doen is de openbare ruimte. We realiseren ons het belang van het vergroten van het aantal onderscheidende en kwalitatieve gebouwen, evenementen en initiatieven in de stad. Maar we weten ook dat de behoefte van bezoekers aan ons centrum om te verblijven vooral ook in de details zit. We denken daarbij aan groen, water, mooi en speels meubilair, minder verkeer en aan een schoon centrum waar de voetganger de baas is. Oftewel de stad als 'speeltuin'.

Wat ons betreft is dat de lijn de komende 5 jaar. Maar laat dat ook de lijn zijn de jaren daarna. We mogen daarbij gerust de grenzen opzoeken en uitpakken mits er daadwerkelijk kwaliteit wordt toegevoegd aan het centrum. En we zien een 'rode draad' ook daadwerkelijk als een 'rode draad'. Als we er expliciet voor kiezen om een 'voetgangersstad' te zijn, laat dat dan ook zo zijn vanaf dag een. En laten we dan ook eerdere afspraken nog eens onder de loep nemen.

In 1996 raakte Heerlen het Sportfondsenbad, aan het Mercuriuspad kwijt. Ruim 25 jaar later krijgt Heerlen het **centrumbad** weer terug, nu aan de Putgraaf. Het tijdelijke onderkomen van de ambtelijke organisatie zal hiervoor gesloopt worden. Naast ruimte voor het centrumbad halen we hiermee tegelijkertijd een grote hoeveelheid vierkante meters kantoor uit de markt.

Het Romeins badhuis is het oudste stenen gebouw van Nederland. Om het Romeins badhuis (een museaal topstuk van internationale betekenis) naar behoren te beheren, te behouden en inspirerend te presenteren voor een groot publiek, krijgt dit rijksmonument een nieuw gebouw. Het architectonisch ontwerp van Kraaijvanger Architects, dat een nieuwe landmark van Heerlen wordt, verwijst naar wat er in het gebouw te zien is en benadrukt het Romeins fundament van Heerlen. Met het **Romeins museum** realiseren we een beeldbepalend museum, met een landelijke en euregionale ambitie en uitstraling.
Ook de openbare ruimte in het Romeins Kwartier (inclusief pleinvorming) wordt heringericht zodat er een homogene ruimte ontstaat met een sterke verwijzing naar het Romeins verleden.

We zijn als stad de trotse bezitter van de **Royal** bioscoop; in 1937 door Frits Peutz ontworpen. We restaureren de **Rivoli** en op de plek van **Maxim** komt een nieuwe, moderne aanbouw. De Royal wordt aan de binnenkant verbouwd. Deze plek groeit uit tot een centrum voor beeld en geluid met onder meer een Filmhuis met grote regionale

aantrekkingskracht. De Royal krijgt eindelijk de functie die het verdient en wordt (na het Amsterdamse Tuschinski) de mooiste bioscoop van het land.

Een prachtige ontwikkeling is de uitbreiding van het Mijnmuseum. Naast het schachtgebouw van de Oranje Nassaumijn 1, betrekt het museum ook het voormalige Kneepkenspand, een oud-mijnwarenhuis midden in de stad. Met een modern, eigentijds en informatief museumconcept dat ons mijnverleden de plek geeft die het verdient. De plek waar we de verhalen gaan vertellen van onder- én bovengronds. Hier laten we aan onze kinderen en iedereen die Heerlen wil leren kennen, zien, horen en voelen waar wij vandaan komen.

Inmiddels hebben we onze sporen wel verdiend als theater- en evenementenstad. Onderdeel daarvan is zonder enige twijfel de **Nieuwe Nor** die de afgelopen jaren uitgegroeide tot een toonaangevende poptempel binnen het clubcircuit. Het succes vroeg om een uitbreiding en die komt er ook. De steigers voor de uitbreiding van de Nieuwe Nor worden binnenkort afgebroken en dan kan dit podium de ingezette groei volledig op stoom voortzetten.

We krijgen als gemeentebestuur en gemeentelijke organisatie op korte termijn een nieuw onderkomen. Dit is heel bijzonder omdat het **nieuwe stadskantoor** ontworpen is door de wereldberoemde Zuid-Limburgse architecte Francien Houben, die bij haar ontwerp het naastgelegen raadhuis, eveneens ontworpen door Peutz, als ijkpunt gebruikte. Ze deed dat, gezien de vormen die nu al zichtbaar zijn, met veel respect voor de architect. Het **raadhuis** wordt een jaar later opgeleverd en wordt een tijdmachine naar het oorspronkelijke ontwerp van Frits Peutz. Hierdoor ademt dit architectonisch belangrijke gebouw weer de grandeur en sfeer die het oorspronkelijk had.

Maar er is meer. Wat te denken van ‘vertier op een hoog niveau’ in de vorm van kiosk de ‘Worstenhemel’ die we realiseren boven op de markante ‘worstenkraam’ op de markt. Hiermee creëren we een laagdrempelig stadspodium voor bijvoorbeeld voordrachten en muzikale optredens. Op **Promenade II en Promenade I** maken wind en stenen plaats voor een mooie, groene verbinding tussen het theater aan het Burgemeester van Grunsvenplein, en de rest van het centrum. Na jarenlange leegstand en verwaarlozing wordt het ‘beddenhuis’ van Frits Peutz aan de Putgraaf ontwikkeld tot een **studentencampus.** Ideeën zijn er om ook de directe omgeving in te richten tot een plek voor jongeren en (urban) sport. Het toekomstige stadsbad maakt daar dan ook onderdeel van uit.

De komende jaren trekken we de beleidslijn op het gebied van economie, retail en wonen door. We blijven ons dus focussen op het **compacter maken van het centrum** en het transformeren van winkel- en werkruimten naar wonen. Ons Cityplan speelt hierbij een belangrijke rol. Ook het doorbreken van het eenzijdige woonaanbod blijft wat ons betreft een kernopgave. Tegelijkertijd blijven we met onze partners en stakeholders in de stad rond de tafel zitten om een kwalitatief goed retailaanbod te realiseren en proberen we in algemene zijn het kernwinkelgebied te versterken.

Van het **Burgemeester van Grunsvenplein** maken we een groen en duurzaam plein met ruimte voor evenementen, waardoor ons prachtige Parkstad Limburg Theater de omgeving

krijgt waarin het nog meer kan stralen. Maar de hele omgeving van het plein heeft onze aandacht. Op verzoek van de eigenaren van **'t Loon** gaan we samen op zoek naar een nieuwe invulling, de leegstand in **Schinkel-Noord** moet plaats maken voor nieuwe sociale woningen en stadswoningen en de beeldbepalende panden aan de **Honigmannstraat** worden in oude staat teruggebracht. **Schinkel-Zuid** krijgt op de plek waar vroeger vele kantoren en winkels leeg stonden 98 fraaie stadswoningen in een groene omgeving. Belangrijk voor ons is dat de **Oranje Nassaustraat** weer onderdeel uit gaat maken van het centrum. We bekijken de situatie breed en we nemen thema's als verkeer, wonen, kwaliteit van de omgeving, voorzieningen, Cityplan en wensen van de omgeving mee. Daarn komen we met een concreet plan van aanpak voor deze straat

Via het **Gevelrenovatiefonds** is inmiddels een aantal gevels hersteld waarmee het verbeteren van de kwaliteit van het straatbeeld is ingezet. In 2020 zijn daar ook de werkzaamheden van **Atelier Stadsrevisie** aan toegevoegd. Via het atelier is een aantal gevels gereviseerd. Vanaf 2022 komt er een voorstel voor een vervolg op het Gevelrenovatiefonds en studeren we op een vervolg voor de inzet van aSTA.

Tot slot: **een schoner, levendiger en bekender centrum dat voor iedereen bereikbaar en begaanbaar is**. Daar wordt hard aan gewerkt. Het centrum wordt vaker schoongemaakt, onnodige paaltjes en borden worden verwijderd of ingeruild voor bloembakken. In het verlengde hiervan gaat de stad als speeltuin (als podium) dienen. Hiermee voegen we frivoliteit en speelsheid toe om zo beweging en participatie uit te lokken. Leuk voor zowel jong én oud. Zo ontstaat een speels, vrolijk en levendig centrum waar het mogelijk is te wonen en te recreëren in een aangename, klimaatadaptief vormgegeven groene omgeving. En dat moeten we veel meer uitdragen en bekendmaken.

Pioniers

We komen er steeds meer achter, samen met de mensen in de stad, dat er geen eindpunt, geen 'opgeleverd' centrum, is. We raken ervan overtuigd dat we anders zijn. We beschikken niet meer over een historisch centrum dat moet blijven zoals het was. Heerlen is een stad 'op reis', altijd op zoek naar nieuwe mogelijkheden (soms noodgedwongen), waar meer dan voldoende mentale en fysieke ruimte is voor mensen. We zijn als stad dus onaf, rauw, experimenteel, eigentijdse, innovatief, creatief en jong van geest. Dat verandert niet. Dat vatten we in 2016 samen onder de noemer 'urban'. Deze visie heeft ons de afgelopen jaren positief op de kaart gezet. We houden deze ingeslagen koers aan en zullen hem de komende jaren versterken en doorontwikkelen. In de praktijk blijkt het niet voor iedereen duidelijk wat 'urban' is en wordt het regelmatig geassocieerd met jongerencultuur. Daarmee doen we onszelf te kort. We zijn zoveel meer. En het begrip urban is zoveel meer.

We onderscheiden ons van andere Zuid-Limburgse steden door ons non-conformistische karakter. Heerlen is een stad die van oudsher continu beweegt. In Heerlen is er voor zowel bewoners en bedrijven meer bewegingsvrijheid dan in omliggende steden. De aantrekkingskracht van Heerlen is dat het continue in transitie (onaf) is.

We willen onze open geest, onze mogelijkheden, onze pioniersgeest, en onze no-nonsense mentaliteit benadrukken. Wij vinden dat Heerlen 'een stad voor iedereen' is. Het zit in onze

genen. De mijnindustrie had arbeiders nodig die vervolgens vanuit alle windstreken naar het mijnstadje en de hele regio kwamen. Vreemdelingen die huis en haard verlieten om hun geluk elders te vinden. Heerlen is nog steeds een stad met een heel gemengde bevolking waar ook veel mensen met een kleine beurs wonen. We zijn een sociale stad en hechten daarom veel waarde aan inclusiviteit. Naast onaf, rauw, experimenteel en eigentijds mag het daarom tegelijk ook best zacht, speels, familiair en zelfs kneuterig zijn. Dat past bij ons.

Een mooie term die de verschillende aspecten van 'urban' zichtbaar maakt is de term 'speels' en 'speelsheid'. In deze term zit de zachtheid, de nostalgie, ouderwetse vrolijkheid en het familiaire, maar hierin zit ook het ondeugende, het pionieren, lef en het vernieuwen. In de kern gaat het om een stad die, zonder uitzondering, van alle mensen is. Niet alleen jongeren, ondernemers en professional maar ook ouderen, mensen met een handicap en kinderen.

Dat brengt ons tot een drietal kernwaarden waarin we ons herkennen en waarmee we onszelf willen laten zien en profileren:
1. Heerlen is continu in transitie (in beweging),
2. getypeerd door haar non-conformistische
3. én familiair karakter.

We willen projecten en programma'sdan ook rondom deze kernwaarden tot wasdom brengen.

IN WELKE STAD WONEN WIJ OVER 10 JAAR ….EN OVER 20 JAAR ?

In dit onderdeel van het ambitiedocument kijken we in de toekomst. We mijmeren en dromen. We weten dat we, wil de droom enig bestaansrecht hebben, permanent moeten zoeken naar financiële en uitvoerende mogelijkheden. Mogelijkheden bij onszelf maar vooral ook in de buitenwereld. Welke coalities kunnen we smeden? Welke partij gelooft ook in onze droom? Wie wil, net als wij, investeren en de schouders eronder zetten?

We weten dat plannen heel lang plannen kunnen blijven waarover eindeloos gepraat kan worden en die in het slechtste geval ook weer in de la verdwijnen. We wisten onszelf ervan te overtuigen dat met lef, overtuiging en een gezonde dosis arbeidsethos stappen gezet kunnen worden. Maar we hebben inmiddels ook geleerd dat je naast 'de mouwen opstropen' ook moet dromen. Dromen versterken ambities en kunnen onbegaanbaar geachte wegen openen.

Dromen wil niet zeggen dat er geen historisch perspectief is. Dromen komen niet uit de lucht vallen. Ze zijn verbonden met de identiteit en het collectief geheugen van de stad. Wanneer we nadenken over het toekomstige Heerlen dan kunnen we een aantal rode draden onderscheiden die voortkomen uit het verleden en uiteraard ook gevormd worden door een veranderende samenleving.

De toekomst is dus niet alleen maar fantasie. Een aantal zaken weten we al. We willen immer:
- meer ruimte
- meer groen en water
- meer kwaliteit
- meer evenementen
- minder auto's
- meer iconische architectuur
- meer originaliteit
- meer lokale initiatieven/helden

Het centrum over 10 jaar…..
Op deze plek in het ambitiedocument hebben we een aantal toekomstperspectieven opgenomen die al op onze agenda staan. Het zijn perspectieven waarover we nadenken en waaraan we inmiddels (in beperkte mate) sleutelen.

<u>Over tien jaar kun je met de intercity naar Aken !</u>
Adri is gescheiden en heeft samen met zijn nieuwe vriendin een bovenwoning gekocht in een zijstraat van het Tempsplein in Heerlen. Het was een opknapper. Maanden kluste hij met hulp van familie en vrienden aan het pand. Het was de enige mogelijkheid om hun droom, een jaren 30 pand kopen, te verwezenlijken. Adri heeft een dochter van 14 uit zijn eerste huwelijk en zijn vriendin heeft twee lager school kinderen ook uit een eerder huwelijk. Om de week hebben ze de kinderen.

Adri's dochter zit op het Grotius College vlakbij het station, aan de andere kant van het centrum een paar straten verderop. Als ze over drie jaar haar HAVO diploma haalt wil ze naar de kunstacademie in Maastricht. Ze doet het goed op school maar voor de laatste twee proefwerken Frans haalde ze dikke onvoldoendes. Frustratie en verdriet waren het gevolg. Ze is bang dat ze blijft zitten. Vandaag was er een belangrijk proefwerk frans. Adri hielp zijn dochter met de voorbereiding en probeerde haar gerust stellen. Met succes. Ze kwam thuis met een dikke zeven.

Blij feliciteerde Adri zijn dochter en boekte impulsief en trots voor de volgende dag twee retourtjes Parijs. Zaterdagmorgen om 7 uur vertrokken vader en dochter met de intercity vanuit het Maankwartier naar Aken. Toen ze langs het Romeins Museum kwamen werden daar de voorbereidingen getroffen voor de honderden bezoekers die dag. In Aken stapten ze op de Thalys. Precies om kwart voor 10 zaten ze aan de café crème in Gare du Nord. Na een korte metro-rit kwamen ze om half 11 aan bij Musee d'Orsay aan de oever van de Seine. Het museum waar de dochter van Adri al jaren naar toe wilde. Rond 9 uur 's avonds daalden beiden vanuit het Maankwartier af naar het centrum en uitgehongerd namen ze een snelle maaltijd bij een van de vele restaurantjes in de Saroleastraat. Via het Tempslein liepen ze voldaan naar huis.

De verloedering van het station was ooit de aanleiding om onze schouders onder het centrum te zetten. Nu hebben we het Maankwartier, ontworpen door de Heerlense kunstenaar Michel Huisman hét symbool van het nieuwe Heerlen. Maar een doorn in ons oog is het feit dat de intercity nog altijd stopt onder het Maanplein. De verbinding tussen Eindhoven en de Randstad met Aken en de rest van Noordrijn-Westfalen en andere Europese bestemmingen, ontbreekt nog steeds. Die intercityverbinding is er over 10 jaar, wat ons betreft. Het is een cruciale impuls voor de Zuid-Limburgse economie en maakt van de provinciestad Heerlen een Europese verbindingsstad. De lobby voor deze intercity is al enkele decennia op stoom maar vooralsnog zonder rechtstreeks resultaat. We blijven onverminderd al onze energie in deze lobby stoppen.

<u>Over tien jaar volgen 7000 studenten les in het centrum van Heerlen !</u>

Carolien wilde nooit naar school. Ze komt oorspronkelijk uit de Heerlense buurt Molenberg. School werd een lijdensweg. Pijnlijk was dat haar beide broers het wel goed deden. Carolien hield van dansen en ze groeide op in de Heerlense breakdance scene. Ze had op een dag genoeg van het gezeur over school en vertrok uit Heerlen, de weide wereld in. Met een paar adressen op zak van internationale breakdance-vrienden begon ze aan haar avontuur. Na een aantal fantastische jaren wilde ze opeens toch weer terug naar haar roots, naar Heerlen.

Midden in het centrum werd op dat moment een groot wooncomplex gesloopt. Ze hoorde dat op die plek de nieuwe huisvesting van Zuyd Hogeschool gepland was. Ze twijfelde niet en met wat hulp van familie en vrienden opende ze een lunchbarretje precies tegenover de sloop. Het barretje stelde weinig voor: tweedehands keukenstoelen, wankele tafeltjes en een kale, holle ruimte. Maar het was schoon en de koffie en de broodjes waren lekker en goedkoop.

Al snel kwamen de slopers over de vloer en daarna de bouwvakkers. Inmiddels heeft Carolien de aansluitende ruimte gehuurd en doorgebroken. De hele dag vallen studenten en docenten en personeel van Zuyd en de Open Universiteit binnen. Ook andere Heerlenaren hebben het barretje ontdekt. Een bejaard bridgegroepje uit de verzorgingsflat om de hoek heeft op dinsdagmiddag een vaste tafel aan het raam en haar oude vrienden uit de breakdance-scene maken overdag plannen bij haar. Carolien heeft inmiddels een goed lopend bedrijf en twee mensen in dienst.

Over 10 jaar hebben we de huisvesting van het hoger en middelbaar onderwijs verplaatst naar het centrum van de stad. Dit is volgens ons een fundamentele gamechanger voor de

centrumontwikkeling en een vliegwiel waarmee we eerdere en toekomstige investeringen nog beter zullen renderen. Met het onderwijs in het centrum van de stad vergroten de mogelijkheden om congressen en seminaars te houden waarvoor inmiddels een prima infrastructuur bestaat. Inmiddels zitten de partijen rond de tafel en worden argumenten, ideeën en voorkeuren uitgewisseld.

Het centrum over 20 jaar……
Onder dit kopje hebben we een aantal toekomstperspectieven opgenomen die nog niet op onze agenda staan en die vooralsnog het karakter hebben van gedachtenexperimenten. Toch denken we dat het belangrijk is om met elkaar dit soort vage stippen op de horizon te delen, ontwikkelen en bespreken omdat we nu eenmaal een stad zijn die in beweging is en zich steeds weer opnieuw uitvindt.

Over tien/twintig jaar is het centrum van Heerlen een 'speeltuin' voor iedereen.
Astrid en Peter zijn al dertig jaar bij elkaar. Hun kinderen groeiden op in een rijtjeshuis op de Heksenberg. Astrid werkte als assistente bij een huisarts in Hoensbroek en Peter was chauffeur bij een meubelfabriek. Toen de kinderen het huis uit gingen konden beiden stoppen met werken en ontstond het idee om een appartement te kopen. Het liefst in het centrum van Heerlen. Dat deden ze. Ze kochten een mooi appartement met alles erop en eraan en twee logeerkamers voor wanneer de kinderen en de kleinkinderen komen.

Dit lenteweekend logeren de twee oudste kleinkinderen van 8 en 6 bij hun opa en oma. De beide kleinkinderen wonen in de Meern, een slaapstad, aan de rand van Utrecht. De kinderen verheugen zich op het bezoek. Zoals elke zaterdag lopen Astrid en Peter de stad in. Nu met hun kleinkinderen. Ze gaan eerst naar de markt die zich uitstrekt over de hele Promenade. Het is de eerste markt in Nederland in een stadspark. Sinds een paar jaar stroomt de Caumerbeek door de stad en onder de bomen langs het water hebben de marktkooplui hun kraampjes uitgestald. Bij het Indische kraampje eten opa en oma een sateetje en spelen de kleinkinderen op de keien in het kabbelend beekje. Verderop, in de ligstoelen van stadstuin drinken ze koffie en limonade. Astrid is de lokale jeu de boules heldin en ze volgt belangstellend een jeu de boules wedstrijd tussen bewoners van het Loon. Over een half uur is ze zelf aan de beurt.

Vanmiddag om een uur is er een optreden van een beroemde Oostenrijkse poppenspeler in het open lucht popup theatertje op het schouwburgplein. Peter heeft kaartjes voor zichzelf en de kleinkinderen. Astrid kan dan in alle rust haar wedstrijd spelen. Het hoogtepunt van de middag is gepland op het Schelmenhofje waar op zaterdag en zondag drie foodtrucks elkaar de loef af proberen te steken met het bakken van de lekkerste pannenkoeken en poffertjes in de Euregio.

Over 20 jaar, en misschien zelfs al over 10 jaar, hebben we een verbinding gerealiseerd tussen de Caumer- en de Geleenbeek Bij het Aambos stroomt een vertakking van de Caumerbeek rechtstreeks het centrum in, over de Promenade, langs 't Loon om bij Nieuw Eyckholth in de Geleenbeek te stromen. De huidige versteende koopboulevard is tegen die tijd een parkachtig natuurgebied met veel groen, bankjes en gelegenheid om te verpozen en te bewegen. Het is de kroon op een jarenlange reeks van vergroeningsprojecten in het centrum waarbij het wegenstelsel behoorlijk heeft moeten inleveren ten behoeve van aantrekkelijke pleinachtige, groene ruimten in het centrum. Het is de motor geweest van een hernieuwde waardering voor het Heerlense centrum, hetgeen een enorme boost heeft gegeven aan de toeloop van nieuwe centrumbewoners en -bezoekers.

Over twintig jaar wonen duizenden mensen meer in het centrum.

'We konden vroeger nooit begrijpen waarom er zoveel leegstand was in het centrum' zei Danielle toen we haar vroegen hoe ze het haar bevalt in de nieuwe woonwijk in en rondom de Oranje Nassaustraat. 'Iedereen wilde in het centrum wonen, er was genoeg vastgoed maar het was toen blijkbaar onmogelijk dat te bewonen. Nu zijn de lege winkels weg en wonen wij er. Het centrum is heerlijk om te wonen. Alles is dichtbij. Twee minuten lopen en je stapt in de trein naar Maastricht en 1 minuut lopen en je staat in de rij voor een kaartje voor een optreden in de beste poptempel in de regio. Mijn vriendin en ik willen hier nooit meer weg. Onze stadswijk is een combinatie van oude panden en nieuwbouw. Het leukste is onze groene zone die middels een ecoviaduct over de Groene Boord rechtstreeks op het Aambos aansluit. We vinden het ook belangrijk dat onze hele wijk klimaatneutraal is gebouwd en o.a. dankzij het systeem van mijnwater is de CO2 uitstoot van onze wijk marginaal. Onze wijk is een eerste stap van de gemeente om binnen een aantal jaar tot een zogenaamde. 'zero emissie centrum' te komen. Voor ons is dat belangrijk. Onze buren delen met een aantal bewoners een auto. Wij doen daar niet aan mee omdat het openbaar vervoer zo goed geregeld is dat we nooit een auto nodig hebben. We zijn er ook trots op dat onze wijk zo is aangelegd dat alles voor iedereen bereikbaar en benaderbaar is. Of het iemand in een rolstoel is, iemand die blind is of iemand die op een andere manier beperkt is, bij de bouw is hiermee rekening gehouden. Misschien nog het allerleukste is het feit dat we allemaal een beetje op elkaar letten. Laatst lag onze benedenbuurvrouw een paar dagen in het ziekenhuis. Toen hebben wij voor haar beide katten gezorgd. Mijn vriendin maakt elke zondagmorgen een wandeling met een oudere dame die weduwe was geworden. Zo doen wij dat in onze buurt'.

Het centrum van Heerlen heeft zich eenzijdig ontwikkeld tot winkelgebied. Buiten de winkeltijden verlaten de mensen het centrum. De komende jaren moeten woningen en bewoners het centrum terugveroveren op winkels, zo denken wij. Daarom hebben naast tal van kleinere woonprojecten, waarbij we oog hebben gehad voor alle doelgroepen, over 20 jaar twee majeure, revolutionaire woonprojecten gerealiseerd. Zoals hierboven aangegeven, hebben we een duurzame 'zero emissie' buurt gerealiseerd in en rondom de Oranje Nassaustraat.

We willen in de toekomst thema's als parkeren/mobiliteit/smart services en duurzaamheid met elkaar verbinden in het centrum. Denk daarbij aan alleen elektrische auto's in het centrum, het centrum autoluw maken, geen zware vrachtwagens meer in het centrum maar laad- en lospunt aan de rand van het centrum. Maar ook een netwerk van elektrische wagentjes om in het centrum te komen. Hierdoor is er ruim baan voor voetgangers en fietsers maar minder openbare parkeerplekken. Het autoluw maken en vergroening geldt ook voor de cityring. Een heel leuk idee in dat verband lijkt ons het markeren van de 'speeltuin' met typisch Heerlense eyecatchers analoog aan de functie en uitstraling van stadspoorten.

Het gaat erom dat we de lat hoog leggen en ons in eerste instantie niet laten leiden door de reflex om eerst naar onmogelijkheden te kijken. Neem onze, reeds opgebouwde, reputatie als evenementenstad. Wellicht kunnen we dat uitbouwen met het streven naar '365 evenementen per jaar'. Het zou een streven zijn waarmee we mogelijk onze reputatie op een nog hoger niveau kunnen brengen en waarmee we ons ongetwijfeld zullen onderscheiden.

BIJLAGE 1
Stand van 42 wensen, ideeën en suggesties van Heerlenaren

Bij het participatietraject zijn 42 wensen, ideeën en suggesties opgehaald verdeeld over 13 thema's. We namen elke wens/suggestie/idee onder de loep zoals` : 'Is dit al opgepakt?', 'Gaan we dit nog oppakken?', 'Past dit in onze plannen?', 'Past dit binnen onze financiële mogelijkheden?'. Hieronder de stand van zaken.

<u>Thema Winkelen:</u>

- *'Blijf werken aan het aantrekken van nieuwe winkels'.*

We zijn actief bezig met het realiseren van nieuwe winkelformules en daarnaast is er een permanente acquisitie en zoektocht naar winkels die zich in het centrum willen vestigen.

- *`Werk gerichter aan het imago van een straat of wijk'.*

Het verbeteren van het imago van het centrum is een constante factor binnen onze aanpak. Hierbij gaat de focus in eerste instantie uit naar het gehele centrum. Maar we zien ook dat de focus op een enkele straat succes kan hebben. Denk daarbij aan de Willemstraat en de Oranje Nassaustraat.

- *'Blijf werken aan het compacter maken van het winkelgebied'.*

Het compacter maken van het centrum loopt als een rode draad door onze projecten en plannen. Denk daarbij aan het uit de markt halen van vierkante meters retail, maar ook het aanpakken van de leegstand en bijvoorbeeld het transformeren van kantoren naar woningen.

- *'Maak leegstaande panden aantrekkelijker'.*

Het is moeilijk om te anticiperen op dit probleem omdat de panden vaak het eigendom van andere partijen zijn. Van de andere kant hebben een aantal initiatieven, gericht op het aantrekkelijk maken van leegstaande panden, die laten zien dat het centrum hiervan opknapt. Het is een goed idee dat we graag willen oppakken.

<u>Thema Wonen:</u>

- *'Blijf werken aan transformatie van winkels naar woningen, maar heb aandacht voor specifieke doelgroepen'.*

Dit is een belangrijk punt dat onze volle aandacht heeft. We voegen op dit moment 400 woningen toe in het centrum waarvan 100-150 jongeren/studentenwoningen en 50-100 grondgebonden/stadswoningen. Overigens zonder woningen te onttrekken aan de markt. Ook stimuleren we buiten het kernwinkelgebied het wonen op de begane grond. Inmiddels hebben we ook middelen ontvangen vanuit het rijk (woningbouwimpuls) om bijvoorbeeld kantoorruimte te transformeren naar woonconcepten en zodoende circa 600 woningen te creëren.

- *'Verken nieuwe woonconcepten'.*

Het verkennen van nieuwe woonconcepten heeft continu onze aandacht. Dat komt omdat we in Heerlen en onze regio te maken hebben met veel verschillende huishoudens. Een aanleiding bijvoorbeeld is de vergrijzing die bij ons sterker is dan in de rest van het land en waarbij de vraag naar nieuwe concepten heel sterk is.

- *'Let op verpaupering en onderhoud'.*

Een heel belangrijk punt, waar we aan werken. Een punt overigens waarbij het als lokale overheid belangrijk is voortdurend in goed overleg blijven met de eigenaren van panden in de stad om het belang hiervan aan te geven.

Thema Werken:

- *'Stimuleer kleine bedrijven om zich in het centrum te vestigen'.*

Naast het binnenhalen van nieuwe winkelformules en het creëren van broedplaatsen voor creatieve industrie blijven we de wereld om ons heen scannen naar mogelijkheden en kansen op dit onderdeel.

- *'Creëer laagdrempelige banen in het centrum'.*

Een lokale overheid kan buiten gesubsidieerde banen niet echt banen creëren. Van de andere kant is deze suggestie interessant. Immers als gemeente zoeken wij steeds weer naar mogelijkheden om mensen naar de arbeidsmarkt te brengen. Het is goed hierover de discussie verder te voeren.

- *'Maak het centrumgebied een experimenteergebied voor andere bedrijven'*.

We hebben inmiddels meer dan 5.000 vierkante meters leegstaand vastgoed getransformeerd naar broedplaatsen voor creatieve industrie. Heerlen is een stad die op dit onderdeel veel mogelijkheden heeft.

Thema Leren:

- *'Blijf inzetten op het terughalen van het onderwijs naar het centrum'.*

Dit heeft onze grootst mogelijke aandacht.

- *'Zorg voor specifieke voorzieningen voor studenten in het centrum'*.

Ook dit heeft onze volledige aandacht, onder andere door het creëren van studentenwoningen in het centrum. Maar ook door het stimuleren en creëren van podia en het realiseren van voorzieningen voor urban sports.

- *'Zorg voor een ontdekgebied voor kinderen'.*

Graag willen we met de stad de discussie voeren over wat hiermee precies bedoeld wordt en op welke wijze dit gerealiseerd kan worden. Dit vanuit het idee dat de doelgroep kinderen zeker niet op de achtergrond mag komen bij onze plannen.

Thema Recreëren:

- *'Blijf het terras-leven stimuleren'.*

Dat blijven we zeker doen. Het is ook een ambitie die wij in het bidboek 2016 al geformuleerd hebben onder meer door de belemmeringen voor de horeca zoveel mogelijk weg te nemen.

- *'Cultureel programma voor alle doelgroepen'.*

Binnen ons cultureel beleid is het onze ambitie om de diversiteit van het cultureel aanbod zo uitgebreid mogelijk te maken.

- *'Realiseer een kiosk om op te treden'.*

Dit wordt gerealiseerd.

- *'Geef blijvende ruimte aan creatievelingen'.*

Die ruimte geven we door het creëren van broedplaatsen voor (jonge) makers in de podiumkunsten en andere creatievelingen.

Thema Binnentuin:

- *'Voeg veel meer groen en water toe'.*

We weten hoe belangrijk de openbare ruimte is en we weten ook dat aandacht voor de openbare ruimte een verschil kan maken. Het toevoegen van groen en water is wat dat betreft een kwaliteitsimpuls. Wij ambiëren het hoogst mogelijke kwaliteitsniveau maar we worden wel beperkt door de financiële mogelijkheden.

- *'Permanente locatie voor stadstuin'*.

Het is een zoektocht om de juiste locatie(s) te vinden voor de stadstuin, waar het niet alleen groen is maar waar mensen elkaar ook kunnen ontmoeten.

- *'Zoek mogelijkheden voor een stadspark'.*

Het woord stadspark suggereert een schaal en maat waaraan we in het centrum niet kunnen voldoen. Maar we gaan de openbare ruimte wel heel erg vergroenen: we creëren vanuit de Promenade II (naar Promenade I en de Bongerd) een groene long die het Caumerbeekdal (Aambos) met het Geleenbeekdal verbindt.

- *'Betrek bewoners en ondernemers bij vergroenen'*.

In algemene zin gaan we op het gebied van betrokkenheid van inwoners stappen maken op de relevante thema's. Daar hoort 'vergroenen' zeker bij.

<u>Thema Sport- & Speelplaats:</u>

- *'Zet de plannen voor Urban Sports door'.*

Dit is een belofte uit 2016 en we zullen dit realiseren.

- *'Kijk naar kleinere spelgelegenheden (speeltuin, jeu de boules, etc.)'.*

We willen dit graag met de mensen in de stad doen. Vervolgens kunnen we afwegen welke concrete stappen we op dit onderdeel kunnen zetten.

<u>Thema Museum:</u>

- *'Breng kunst naar openbare ruimte (méér dan alleen murals, mijnen, Romeinen)'.*

Hiervoor geldt ook dat we dit heel graag met de mensen in de stad willen bespreken om vervolgens af te wegen welke concrete stappen we op dit onderdeel kunnen zetten.

<u>Thema Podium:</u>

- *'Meer laagdrempelige evenementen'.*

Op het gebied van evenementen willen we onszelf geen kwantitatieve opgave opleggen. We willen meer inzetten op de kwaliteit en op de verdere doorontwikkeling van bestaande evenementen die passen bij Heerlen, zoals IBE, Unframed, Culture Nova, Dutch Mountain Film Festival en beachvolleybal. Daarnaast is er altijd ruimte voor brede, laagdrempelige evenementen die het centrum gastvrij en zacht maken, voor allerlei doelgroepen.

- *'Introduceer culturele vrijplaatsen'.*

Inmiddels hebben we de voorwaarden gecreëerd om creatieve broedplaatsen te realiseren. Maar voor de exacte invulling van het begrip 'vrijplaats' willen we graag de discussie aangaan om te onderzoeken waar mogelijkheden zijn.

- *'Nieuw mega-evenement'.*

Zoals hierboven aangegeven willen we meer op kwaliteitsverruiming inzetten als het gaat om evenementen. Dat wil niet zeggen dat wanneer er een fantastische kans is, denk aan Serious Request, we dit niet overwegen. Integendeel.

<u>Thema Verzorgde omgeving:</u>

- *'Ga verrommeling tegen'.*

'Schoon, heel en veilig' heeft de grootste prioriteit in het centrum. Dat is wat wij geleerd hebben van Operatie Hartslag.

- *'Schaal opknappen gevels op'.*

Het was onze ambitie in 2016 om 12 gevels in de oude staat te herstellen. Dat doen we onder meer met Atelier Stadsrevisie en het gevelrenovatiefonds. Het opschalen van de aantallen heeft absoluut onze voorkeur gezien de resultaten die deze aanpak laat zien, maar heeft beperkingen in verband met de beschikbare middelen.

- *'Verbeter verlichting'.*

We weten hoe belangrijk verlichting is voor de sfeer in de stad. Hier hebben we dan ook al aan gewerkt: er is een lichtvisie die wordt toegepast in de openbare ruimte. In de projecten gaan we hierover in gesprek met inwoners. Bedenk dat dit ook een thema is waarachter veel techniek en regelgeving verborgen gaat.

- *'Blijf handhaven'.*

Idem als hierboven onder 'Ga verrommeling tegen'.

<u>Thema Toegankelijke omgeving:</u>

- *'Bewegwijzering & kwartieren'.*

Logische en transparante informatie is belangrijk voor de bezoekers van ons centrum. Dit heeft steevast onze aandacht.

- *'Verbeter beleving voetgangers en toegankelijkheid van openbare gebouwen'.*

Zie hierboven maar we willen ook hierover graag de discussie met de mensen in de stad aangaan. Mogelijk zien wij dingen over het hoofd of kunnen wij onze keuzes verbeteren.

- *'Verbeter beleving fietsers'.*

We realiseren een bewaakte en overdekte fietsenstalling aan de noordkant van het centrum. Ook zijn er al tal van stallingsvoorzieningen. Mogelijk wordt met het woord 'beleving' ook iets ander bedoeld. Ook daarover willen wij de discussie over aangaan.

- *'Beperk overlast automobilist, maar verbeter ook faciliteiten'.*

We streven naar goede busverbindingen naar de Leisure-ring, de Brightlands Smart Services Campus en de onderwijsboulevard. Graag willen we in gesprekken goed verkennen welke overlast bedoeld wordt en hoe dit tot beperking kan leiden.

- *'Continue aandacht mindervaliden'.*

Vanuit ons inclusie-beleid dat als een rode draad door alle beleidsthema's loopt, heeft deze groep continu onze aandacht.

<u>Thema Organisatie:</u>

- *'Zorg voor een betere ondersteuning voor bottom-up initiatieven'.*

Dit vinden we heel belangrijk. Daarom pakken we dit nog meer op.

- *'Start meer kleine projecten die direct impact hebben'.*

Dit is een suggestie die wij heel graag verder vorm willen geven. We willen dat in eerste instantie doen via het aangaan van een dialoog met de stad en we zouden het liefst dit ook vorm gaan geven met de partijen in de stad.

- *'Zoek samenwerkingspartners en meedenkers rondom de verschillende initiatieven'.*

Ook dit vinden we belangrijk en pakken we nog sterker op.

- *'Zorg voor een duidelijke lijn tussen visie, strategie en uitvoering'.*

We begrijpen deze suggestie heel goed en intern zetten we onze schouders hieronder en zien we inmiddels ook al enkele goede resultaten.

<u>Thema Communicatie:</u>

- *'Communiceer over alle projecten – online, offline, én op locatie'.*

Dit is opgepakt. Er komt onder meer een routekaart (print en digitaal) met daarop alle projecten in het centrum. Bij al deze projecten komen fysieke markeringen in het centrum en op onze website zijn alle projecten terug te vinden met uitgebreidere informatie.

- *'Verleid bewoners uit de regio om opnieuw naar Heerlen te komen met een marketingcampagne'.*

Onze stadsmarketeer pakt dit op, samen met andere partijen in de stad.

- *'Breng de trots van de koplopers over op anderen door gebruik te maken van storytelling'.*

Dit willen we heel graag oppakken.

BIJLAGE 2
Stand van zaken thema's en ambities zoals geformuleerd in het bidboek uit 2016

In deze bijlage is feitelijk het actuele programmaplan centrum opgenomen inclusief enkele mogelijke bijstellingen.

A. Thema detailhandel, horeca, kantoren en wonen.

Ambities in 2016:

1. We halen 40% van de retailmeters in het centrum uit de markt.
2. We halveren de leegstand in het kernwinkelgebied (circa 8%).
3. We realiseren 20 nieuwe winkelformules waarvan 10 nieuwe starters die het urban profiel versterken.
4. We nemen belemmeringen voor horeca weg als dit leidt tot het verminderen van winkelmeters of een betere verbinding/integratie tussen detailhandel en horeca.
5. We halen 40% van de kantoormeters in het centrum uit de markt.
6. We transformeren 5000 m2 leegstaand vastgoed naar broedplaatsen voor creatieve industrie.
7. We voegen 400 woningen toe in het centrum waarvan 100-150 jongeren/studentenwoningen en 50-100 grondgebonden/stadswoningen zonder woningen te onttrekken.
8. We stimuleren buiten het kernwinkelgebied wonen op de begane grond.

Stand van zaken 2021:

- We hebben 15.490 retailmeters uit de markt gehaald.
- We hebben 27.820 kantoormeters uit de markt gehaald.
- We hebben 5.480 m2 leegstaand vastgoed getransformeerd naar broedplaatsen voor creatieve industrie.
- We hebben 20 nieuwe winkelformules toegevoegd (waarvan 10 nieuwe starters die het urban profiel versterken zoals FLY conceptstore, Pat's Tosti Bar en Boekhandel van der Velden-van Dam)
- Ten behoeve van jongerenhuisvesting zijn er 36 woningen opgeleverd in het voormalige Sporthuis Diana.

Wat gaan we doen tot 2025:

We voegen circa 600 woningen toe (Schinkel-Zuid, het Rabopand, de studentencampus en de plannen voor de Stationsstraat).
Met de vaststelling van het cityplan:

- Halen we nog meer retailmeters uit de markt gehaald.
- Nemen we de belemmeringen voor horeca weg met als doel een betere integratie tussen detailhandel en horeca.
- Stimuleren we wonen op de begane grond.

Wanneer het bestemmingsplan Schinkel-Zuid onherroepelijk wordt:

- Halen we nog eens 18.350 m2 retail uit de markt.
- Halen we 7.000 m2 kantoor uit de markt.
- Komen er meer mogelijkheden voor wonen op de begane grond.

Het project Schinkel-Noord, dat zich momenteel in de opstartfase bevindt, draagt de komende jaren ook bij aan het uit de markt halen van kantoormeters en het toevoegen van woningen.

B. Thema openbare ruimte

Ambities in 2016:

9. We maken een profiel voor de openbare ruimte.
10. We gaan de volgende pleinen opnieuw inrichten: Burgemeester van Grunsvenplein, Bongerd, Raadhuisplein en Zuidplein van het Maankwartier;
11. We gaan 12 gevels in de oude staat herstellen.

Stand van zaken 2021:

- We hebben een nieuw profiel voor de openbare ruimte gemaakt onder de naam 'Sjoelen Heële'
- Het Zuidplein (Stationsplein) is opnieuw ingericht.
- Er is een definitief ontwerp gemaakt van het Burgemeester Van Grunsvenplein, de aannemer is aanbesteed en aan de slag.
- Voor het Romeins Kwartier zijn er definitieve ontwerpen van de Coriovallumstraat, het Raadhuisplein en de Dr. Poelsstraat, inclusief de directe omgeving van het Stadskantoor/Raadhuis. De aanbesteding voor een aannemer loopt.
- Voor de Promenade II en het Schinkelkwadrant-Zuid is een ontwerp gemaakt van de openbare ruimte. Hierin is volop ruimte voor ontmoeten en verblijven in groen met water en sfeerverlichting. De ontwerpen zijn kwalitatief geadviseerd door supervisor Jo Coenen.
- Met het in oude staat herstellen van gevels zijn we op weg met behulp van het Gevelrenovatiefonds en ook Atelier Stadsrevisie is van start gegaan.

Wat gaan we doen tot 2025:

- We gaan niet alleen de genoemde pleinen herinrichten maar ook Schinkel-Zuid, Landsfort Herle (inclusief de Bongerd) en het Romeins Kwartier. In 2022 wordt het Burgemeester van Grunsvenplein met veel meer groen heringericht. In de 2022 worden de eerste fases van Romeins Kwartier heringericht met groen, water en maken we het rijke Romeinse verleden meer beleefbaar.

C. Cultureel erfgoed, cultuur, sport en onderwijs

Ambities in 2016:

12. Wij realiseren een volwaardig filmhuis in het centrum van Heerlen.
13. Wij creëren een broedplaats voor (jonge) makers in de podiumkunsten.
14. Er vinden voor 2020 minimaal 6 producties in ons centrum plaats met een bovenregionale uitstraling.

15. We gaan beeldbepalende panden restaureren en herbestemmen.
16. We verdubbelen het aantal bezoekers aan ons archeologisch erfgoed.
17. Er komen twee nieuwe voorzieningen voor urban sports.
18. In 2020 volgen minimaal 200 studenten in de binnenstad van Heerlen onderwijs.

Stand van zaken 2021:

- Het filmhuis is verhuisd naar de Royal en heeft een professionaliseringsslag ondergaan.
- We hebben meerdere broedplaatsen voor (jonge makers) in de podiumkunsten gecreëerd.
- Via Zuyd Hogeschool hebben we vanuit het programma centrum verschillende jonge talenten een ontwikkelingstraject aangeboden.
- We hebben een zogenaamd speelcircuit gerealiseerd en de fysieke broedplaatsen zijn uitgebreid bij culturele instellingen als de Nieuwe Nor en Filmhuis de Spiegel.
- We hebben in onze stad 6 producties met bovenregionale uitstraling gehad.
- We hebben onze monumentale panden Royal, Rabobankpand, De Vondst en Pand Kneepkens gerestaureerd en/of herbestemd.
- Er zijn meerdere opleidingen van verschillende onderwijsinstellingen verplaatst naar het centrum.

Wat gaan we doen tot 2025:

- We creëren in de Royal/Rivoli een volwaardig film-, beeld- en congrescentrum waarin het filmhuis één van de deelnemers is.
- We restaureren het Raadhuis, Beddenhuis, Thermenmuseum, Honigmannstraat 51-57 en Schinkelstraat 2.
- We koersen op een verdubbeling van het aantal bezoekers aan ons archeologisch erfgoed.
- We gaan onze ambitie om 2 urban sports voorzieningen te realiseren waarmaken

D. Evenementen, leisure en beleving

Ambities in 2016:

19. We voegen per jaar een urban evenement toe met een (boven)regionale aantrekkingskracht en organiseren jaarlijks een urban winterevent.
20. We voegen minimaal drie kwalitatief hoogstaande straatkunstwerken toe.
21. We faciliteren maximaal leisureconcepten in ons centrum, zowel indoor als op straat.
22. We combineren de aanpak van het centrum met een stadsmarketingcampagne

Stand van zaken 2021:

- Sinds 2016 hebben we de volgende nieuwe evenementen in Heerlen mogen ontvangen: IBE, Profreestyle, Unframed, Heerlen Stormt, Beachvolleybal, Wintertijd en Park Urbana.
- We hebben onze ambitie op het gebied van straatkunstwerken ruimschoots gehaald.

Wat gaan we doen tot 2025:

- Ambitie nummer 19 verandert omdat we onszelf geen kwantitatieve opgave willen opleggen. We willen meer inzetten op de kwaliteit en op de verdere doorontwikkeling van evenementen die passen bij Heerlen, zoals IBE, Unframed, Culture Nova, Dutch Mountain Film Festival en beachvolleybal. Wij gaan ervan uit dat de transformatie van ons centrum die tot en met 2025 zichtbaar vorm krijgt, meer leisure-concepten gaat uitlokken.
- De komende jaren gaan we het verhaal van onze stad actiever uitdragen. Waarom doen we wat we doen en wat is de samenhang van alle projecten? Dit als onderdeel van de nieuwe communicatiestrategie en uitingen rondom Heerlen-Centrum.
- Daarbij is de nieuwe communicatie-aanpak voor het centrum gestoeld op partnerschap. Het doel: samen met onze partners integraal en onder eenduidige regie communiceren over ons stadshart.

E. Duurzaamheid en mobiliteit

Ambities in 2016:

23. We gaan 5.000 zonnepanelen plaatsen in het centrum en bij elk project de maximale inspanning verrichten om de fysieke objecten op mijnwater aan te sluiten en bij elk project de fysieke objecten maximaal te isoleren.
24. We gaan bij elk project de fysieke objecten volledig asbestvrij maken en bruikbaar materiaal, dat bij sloop of verbouwing vrijkomt, inzetten voor hergebruik.
25. We realiseren een bewaakte en overdekte fietsenstalling aan de zuidkant van het centrum en streven naar goede busverbindingen naar de leisure ring, Brightlands Smart Services Campus en de onderwijsboulevard.

Stand van zaken 2021:

- Mijnwater aangesloten op het nieuwe stadskantoor, de Nieuwe Nor en het Mijnmuseum.
- We hebben deze panden ook maximaal geïsoleerd.
- Ook private partijen hebben ervoor gekozen om hun vastgoed aan te sluiten op Mijnwater en om het maximaal te isoleren. Een goed voorbeeld hiervan is Sporthuis Diana waar door Weller woningen zijn ontwikkeld.
- Veel panden zijn de afgelopen jaren asbestvrij gemaakt: Schinkel-Zuid bij sloop, Stadskantoor bij restauratie, Nieuwe Nor/Studio 54 en het Rabopand.
- Er heeft een 3D-scan van het Thermenmuseum plaatsgevonden ten behoeve van hergebruik en circulair bouwen.

Daarnaast worden bij de navolgende projecten zonnepanelen aangelegd of zijn al geplaatst:

Locatie	Aantal
Stadhuis+stadskantoor	702
De Vondst	40
Romeins Museum (wellicht meer als dakconstructie badhuis sterk genoeg blijkt te zijn)	100
De Nieuwe Nor	168
Centrumbad	100
Appartementencomplex Coriovallumstraat + woonhuis nr. 33-37	126
Gasthuisstraat 6-28	93

Totaal	1329

Wat gaan we doen tot 2025:

- De fietsenstalling aan de zuidzijde van het centrum leveren we eind 2022 op aan de Parallelweg.
- De gemeente Heerlen gaat in het centrum twee scholen voor voortgezet onderwijs realiseren. De gemeenteraad heeft dit vastgelegd bij de besluitvorming over het Integraal Huisvestingsplan VO. Deze scholen zullen maximaal voorzien worden van zonnepanelen. Op basis van het aantal m2 BVO wordt ingeschat dat er minimaal 1.500 panelen geplaatst kunnen worden.

Onze partners en onze burgers

Na de vaststelling van het bidboek in 2016 is er een extra ambitie toegevoegd:

26. We voeren bewonersinitiatieven uit vanuit het stadslab.

Het Stadslab is zeer actief en wordt goed gevonden door partijen die een idee of initiatief hebben. Er zijn al om en nabij de 40 reguliere initiatieven. De ambitie van bewonersinitiatieven koppelen we aan het Stadslab. Het Stadslab is een uitstekend vliegwiel gebleken voor participatie, maar er zijn veel meer partijen opgestaan die iets willen met de stad. Een aantal voorbeelden hiervan zijn de Stadstuin, Heerlen Mijn Stad, de Ziel van Heerlen, Alcander, partijen in de creative corridor, Hart van Heerlen, aSTA, Vrienden van het Maankwartier, etc.

Bijlage 3
Financiën

De financiën bestaan uit:
A. Ambities/projecten in uitvoering (voortvloeiende uit Urban Bidboek uit 2016)
B. Ambities/projecten nog niet in uitvoering (voortvloeiende uit Samen maken we het centrum uit 2021)

A1 Ambities/projecten in uitvoering
Na het vaststellen van de Begroting 2022 bedraagt de totale financiële omvang ruim € 154 miljoen.

Vóór vaststellen Begroting 2022	**€**	**151.949.265**
Mutaties		
Ambitie 10 Openbare ruimte: stad als speeltuin (BWV-21001307)	€	1.169.555
Ambitie 18 Minimaal 200 studenten volgen onderwijs in de binnenstad: onderwijs naar de binnenstad (BWV-21001405)	€	1.280.000
Ambitie 19 Evenementen: correctie jaarschijf	€	-75.000
Na vaststellen Begroting 2022	**€**	**154.323.820**

De begroting is opgebouwd uit subsidies, bijdragen gemeente Heerlen en derden (additionele subsidies en bijdragen derden).

Opbouw begroting		**Bedrag**
Provincie Limburg	€	11.350.000
IBA Parkstad	€	8.516.000
Regiodeal	€	7.358.000
Heerlen investeringskrediet centrum	€	27.611.761
Heerlen additioneel (o.a. Nieuwe Huisvesting, Openbare ruimte Maankwartier, Romeins Museum de Thermen)	€	92.036.499
Derden (o.a. verkoopopbrengsten, subsidie ProRail)	€	7.451.560
Totaal	**€**	**154.323.820**

Realisatie en prognose		**Bedrag**	**% Realisatie van begroting**
Begroting	€	154.323.820	-
Gerealiseerd t/m 2020	€	78.938.972	51%
Prognose 2021	€	18.148.277	63%
Prognose 2022	€	21.680.726	77%
Prognose 2023	€	17.974.185	89%
Prognose 2024	€	12.061.189	96%

Prognose 2025	€	5.520.472	100%

Meer dan helft van begroting is besteed ten behoeve van de realisatie van de lopende ambities uit het Bidboek Urban Heerlen plus voortschrijdend inzicht. Het resterende deel wordt verder besteed in de periode van Samen maken we het Centrum.

A2 Sturing van het Programma Centrum
Naast investeringen vraagt een programma ook veel capaciteit en inzet (specialistische) deskundigheid (naast die van de lijnorganisatie) om het programma door te ontwikkelen en om naast de investeringen ook te kunnen inzetten op nieuwe initiatieven en kansen. In de begroting 2022 zijn daar middelen voor gevraagd en toegekend.

Jaar		Programmabudget
Begroting 2022	€	225.000
Begroting 2023	€	225.000
Begroting 2024	€	225.000
Begroting 2025	€	225.000

B1 Voorbereidingskrediet nieuwe investeringen
Om Samen maken we het centrum uit te werken naar nieuwe investeringen (bijvoorbeeld nieuwe delen openbare ruimte herinrichten) is een voorbereidingskrediet benodigd. Dit voorbereidingskrediet wordt komende jaren ingezet voor de toerekenbare kosten van nieuwe investeringen, o.a. onderzoeken doen, specialistische adviezen inwinnen en ontwerpen maken. De uitgewerkte plannen met investeringskrediet voor de daadwerkelijk realisatie worden nog separaat voorgelegd aan de raad ter besluitvorming.

Het voorbereidingskrediet bedraagt t/m 2025 maximaal € 4,6 miljoen en kan binnen de gereserveerde kapitaalslasten (BWV-20000626 Investeringskrediet Centrum) gedekt worden door een verlaging van het rentepercentage kapitaalrente van 1,25% naar 1% in de Begroting 2022.

Jaar		Voorbereidingskrediet
Begroting 2022	€	700.000
Begroting 2023	€	1.200.000
Begroting 2024	€	1.800.000
Begroting 2025	€	900.000
Totaal	**€**	**4.600.000**

B2 Exploitatiebudget
Om nieuwe initiatieven en projecten op het gebied van beleving, cultuur, participatie en straatkunst mogelijk te maken in 2022 is in de Begroting 2022 een éénjarig nieuw budget van € 300.000 toegekend. Op basis van ervaringen in 2022 wordt in de Begroting 2023 een meerjarig budget gevraagd.

B3 Subsidie Woningbouwimpuls

Tot en met 2030 wordt door woningcorporaties, ontwikkelaars en de gemeente Heerlen geïnvesteerd in het voegen van circa 700 (betaalbare) woningen met infrastructurele ontsluiting in het centrum. Het toegekende subsidiebedrag is € 4,5 miljoen.